

FORSLAG TIL

VERNEPLAN

for

HARSTAD SENTRUM

Hvorfor verneplan ?

I reguleringsplanen for Harstad sentrum fra 1995, er en del enkeltbygninger og mindre områder regulert til vern i medhold av Plan- og bygningsloven.

Gjeldende reguleringsplan er i stor grad basert på en registrering av de faktiske forhold da planen ble laget. Ved utbygging er det i de fleste kvartaler stillt krav om utarbeidelse av bebyggelsesplan. Større tiltak vil kreve ny regulering.

Ved utarbeidelsen av planen i 1994/95 ble Fylkeskonservators liste fra 1973 lagt til grunn – i hovedsak kun oppdatert i forhold til de bygningene som i mellomtiden var revet. Kulturetaten hadde på dette tidspunktet ikke kapasitet til å gå inn i en ny fullstendig vurdering og gjennomgang av den verneverdige bebyggelsen.

Harstad sentrum har en ganske klar visuell avgrensning mellom de massive sentrumskvartalene og de mer åpne boligområdene som ligger inntil sentrum. En har i det siste sett en tendens til kontorisering og ønske om fortetting av disse sentrumsnære områdene.

I forbindelse med omregulering av områder har vi i de senere år registrert en del konflikter mellom vern og utbygging. En verneplan for et område vil kunne gi en større forutsigbarhet for beboere som ønsker å ta vare på boligområdenes kvaliteter. En slik plan vil også kunne gi utbyggere svar på om en kan forvente å få tillatelse til å rive bygninger for å øke tomteutnyttelsen. En verneplan vil slik sett øke forutsigbarheten og vil virke forebyggende i forhold til konflikter.

Også i Harstad foregår det hele tiden oppgradering av den eksisterende bygningsmassen for å tilfredsstille nye krav. Det foretas også ombygninger i forbindelse med endring av bruk av bygninger. Ikke alt som blir gjort tar utgangspunkt i bygningens historiske verdi eller i antikvariske retningslinjer. Å ta hensyn til dette vil som oftest ikke bety vesentlige merkostnader. I motsatt fall kan viktig historisk dokumentasjon gå tapt. Det er viktig at en del utvalgte bygninger fra de forskjellige tidsperioder og stilarter sikres varig vern og at en del av de særpregede miljøene opprettholder sine særpreg.

For å oppnå dette må først og fremst eierne av bygningene vite at bygningen er verdifull. I tillegg må eier få vite hva han bør gjøre og hvordan han skal gå frem for å oppnå et best mulig resultat.

En verneplan vil også legge restriksjoner på hvordan en bygning settes i stand og vedlikeholdes. Dette vil kunne forhindre at en tilfeldig eier som kanskje eier bygningen en kort periode kan ødelegge bygningens særpreg og verdi som historiefortellende element. En slik plan vil også være til hjelp for eiere om ønsker å opprettholde de kvaliteter som bygningene og området har.

Formålet med planen vil derfor være:

- Sikre en positiv utvikling av byen
- Bedre forutsigbarhet i plan- og utbyggingssaker - for beboere og utbyggere.
- En bevisstgjøring av og hjelp til eiere av verneverdige bygninger.

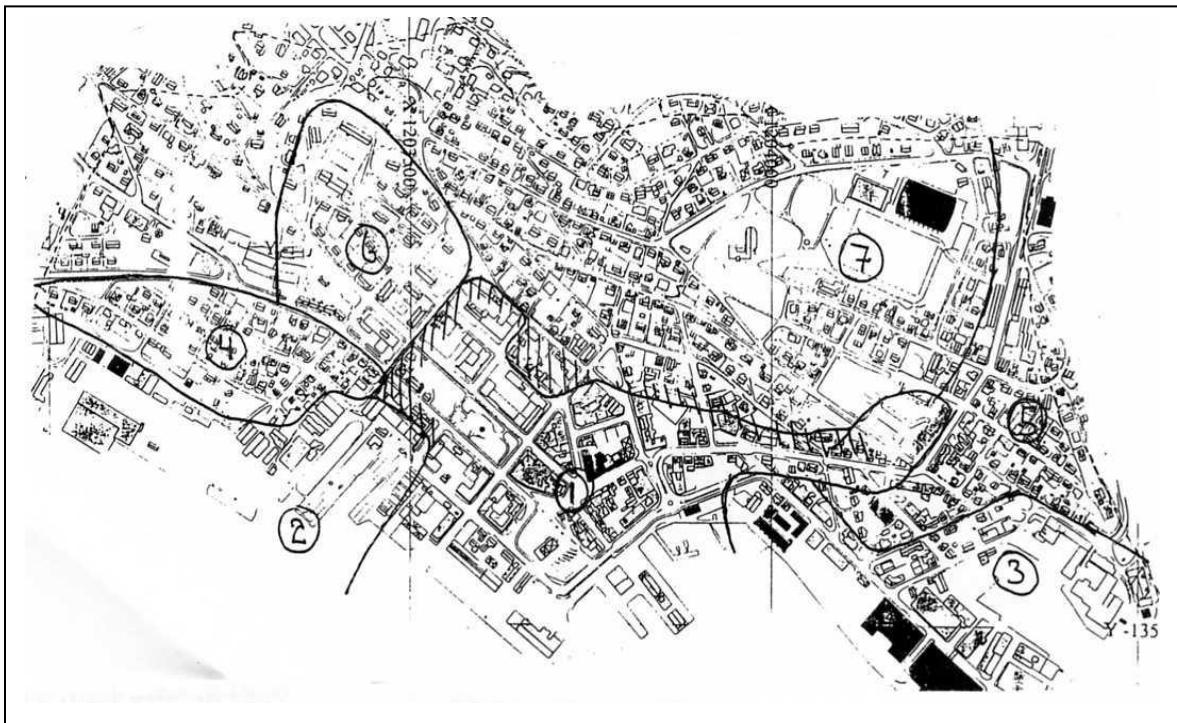
Avgrensning av området

I utgangspunktet var tanken å følge samme grense som for gjeldende reguleringsplan for Harstad sentrum. En har imidlertid kommet fram til at det er flere gode grunner for å utvide området:

- Det er viktig å få med overgangssonene mellom bolig og sentrumsfunksjoner, der presset er størst.
- En del av boligbebyggelsen utenfor sentrumsplanens avgrensning har betydning for opplevelsen av sentrum
- De sentrumsnære boligområdene har særpreg og kvaliteter som det er viktig å ta vare på.

Ut fra en totalvurdering, der bl.a. byggeår og topografiske forhold, nærhet til sentrum og synlighet fra sentrum har vært noen av kriteriene, er avgrensningen blitt som på kartet på fig. 1. Denne avgrensningen faller rimelig godt sammen med den opprinnelige bygrensa. Dette området er igjen delt opp i 7 områder ut fra karakter, formål og naturlig avgrensning. Disse grensene er ikke eksakte. Gråsonen mellom boligområde og område for sentrumsfunksjoner er skravert.

Også området på Sama/Samasjøen og Seljestadområdet har mye bebyggelse som er interesant i vernesammenheng. Disse områdene er ikke tatt med i denne omgang. I tillegg til de nevnte områdene finnes det også en god del flere områder i kommunen som bør sikres gjennom regulering til vern (f.eks. Ervika, Dale, og Grøtavær).

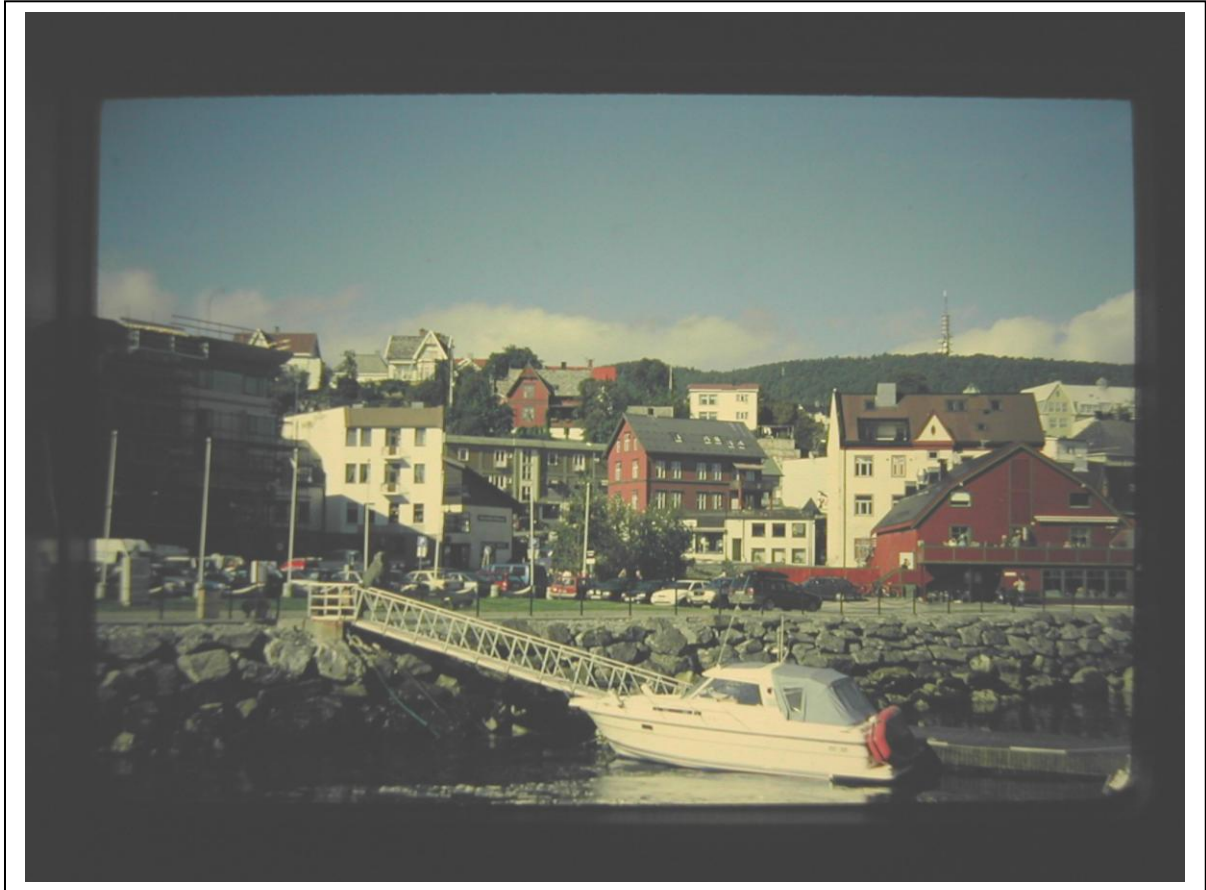

Kart som viser avgrensning av området samt delområder: 1 sentrum, 2 Industriområde, verftet, 3 Sentrum nord. 4 Boligområde Fjordgata og Andreas Linds gate, 5 Boligområde nord for sentrum, 6 Forsvarets område og 7 Boligområde vest for sentrum.

En enkel stedsanalyse

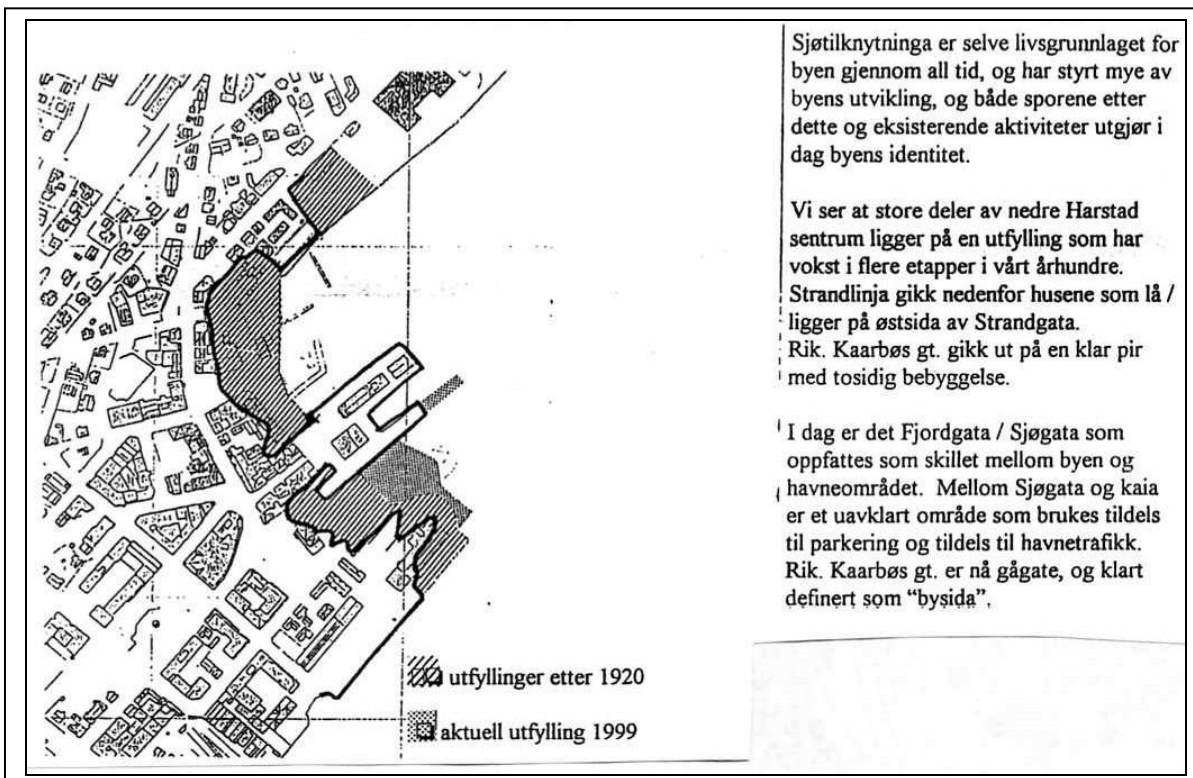
Overordnet byplan

Noe forenklet kan en si at bebyggelsen mellom Gullhaugen i sør og Rabben/Sama i nord nærmest ligger som i et amfi oppover mot Harstadåsen med Rikard Kaarbøsplass og torget i det naturlige sentrum.

Oversiktsbilde fra andre siden – evt. fra sjøen.

I kvartalene langs sjøen er det for det meste industri- og havneformål som er og har vært enerådende fram til i dag. En del av sentrum ligger på utfyllt område (jfr. kart). Handel- og servicefunksjoner finnes i hovedsak langs to av de opprinnelige gatene, Storgata og Strandgata samt i kvartalsbebyggelsen nærmest Rikard Kaarbøsplass og torget. Opprinnelig var dette for en stor del bygninger der det ble drevet forretningsvirksomhet i 1. etasje med bolig i etasjen over. I dag er det forholdsvis få boliger igjen i sentrum. Boligbebyggelsen omkranser sentrum. I motsetning til sentrumsbebyggelsens tette kvartalsstruktur, ligger boligene som enkelthus på større tomter, gjerne med hage og uthusbygning.

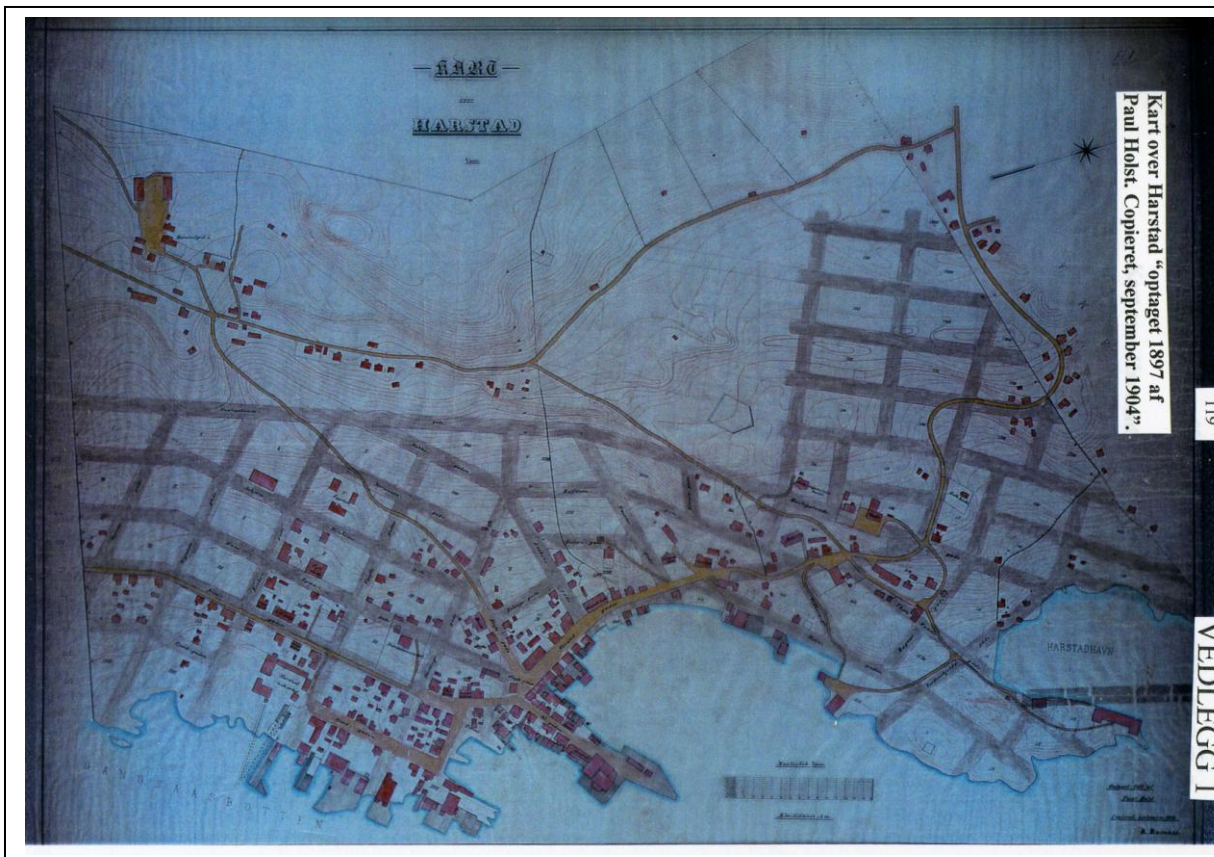

Kart over utfylte områder i sentrum (Utarbeidet av Borealis arkitekter)

I motsetning til f.eks Tromsø ble ikke Harstad grunnlagt som by, men har vokst fram av egen kraft og tyngde. Til en viss grad kan dette fortsatt spores i byplanen. Da Harstad ble byggekommune i 1893, måtte det lages en reguleringsplan. Denne ble laget ut fra den tids idealer fra empiren med rette og relativt brede gater og kvartalsstruktur. I og med at en god del bebyggelse og noen veier allerede var etablert, måtte en slik plan naturlig nok modifieres noe i forhold til de ideelle krav. I tillegg måtte det naturligvis tas visse hensyn til det skrånende terrenget. Denne planen var ferdig i 1897. Som kartet (fig. 3) viser, lå det allerede da en god del bygninger langs veien mot Harstadgården (Rikard Kaarbøs) gate, Strandgata og Storgata.

I 1920 ble det avholdt en arkitektkonkurranse om ny reguleringsplan for Sentrum. Denne ble vunnet av arkitekt Kristoffer Lange. Planen hadde navnet "Terrasseby", men grunnet nedgangstider ble lite av planens innhold realisert. Senere var også den kjente byplanleggeren Sverre Pedersen engasjert i utviklingen av byplanen for Harstad sentrum.

Imidlertid kan en ved å se på plankartet fra 1897 slå fast at byplanen, med visse modifiseringer og tilpasninger, fortsatt er til å kjenne igjen. Dette gjelder spesielt det området som i dag omfattes av reguleringsplanen for sentrum. I området der forsvaret etablerte seg og i området der Harstad stadion ligger er imidlertid planen vesentlig endret.

Planen fra 1897

Historisk forankring og særpreget

Innenfor den valgte avgrensningen av området for planen ligger det en stor gårdshaug – i St. Olavs gate. Flere gårdshauger ligger like utenfor denne grensa. I Harstad kommune er det totalt registrert 45 gårdshauger – flest av alle kommuner i hele landet. Disse vitner om bosetting langt tilbake i tid. Gårdshaugene kan på mange måter sammenlignes med den middelalderbygrunnen en finner i en del andre byer.

Bysentrum er ellers bygd ut på områdene til de tre gårdene som lå der fra før – Harstad Nordre, Harstad Søndre og Eriksstad. Gårdstunene på to av disse står fortsatt – Kaarbø-gården og Giævergården.

Den opprinnelige bybebyggelsen – det nåværende sentrum – bestod av trehusbebyggelse i 1-2 1/2 etasjer. Med bakgrunn i storbrannen i Ålesund i 1904 ble bygningsloven endret, slik at

det i sentrale strøk ble innført murtvang. Dette fikk også betydning for utviklingen av Harstad sentrum. I de følgende årene ble oppført flere større murgårder (3 – 4 etasjer).

Fortsatt står en del av den eldste trehusbebyggelsen og de eldste murgårdene – i hovedsak plassert i området Rikard Kaarbøs gate, Strandgata og Storgata. De mest sentrale av disse er sikret gjennom vern i gjeldende reguleringsplan og det synes å være stor enighet om at dette området ikke skal endres vesentlig.

Byens oppbygging med rette gater, fallende terreng og småhusbebyggelse med hager ovenfor sentrum, gjør at flere av gatene får sine fondmotiver. Dersom en ser innover i byen, er det for enden av gateløpene for en stor del småhusbebyggelse og grønt. Dersom en snur seg og ser andre veien, ender gatene åpent ut mot sjøen. Dette særpreget er en viktig del av byens karakter og en bør være svært bevisst på dette ved framtidige reguleringsendringer og utbygginger.

Viktige forhold som gir byen særpreg:

- Gammel opprinnelig bebyggelse i deler av sentrum.
- Åpenhet – mot sjøen og opp mot boligområdene

I det følgende er en del av disse kvalitetene beskrevet.

Viktige siktlinjer

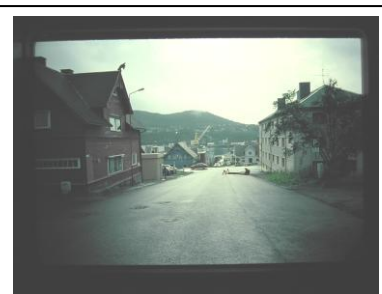
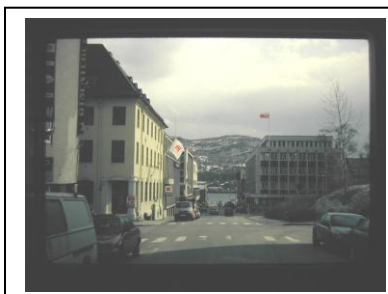
Hvedings gate

Hans Egedes gate

Eriks gate

Bildene viser typiske eksempler på viktige åpninger og siktlinjer.

Nedenfor følger en kort beskrivelse av endepunktene for de forskjellige gatene i sentrum:

Sigurds gate: I hovedsak fri sikt mot sjøen og Gangsås*. Oppover ser en småhusbebyggelsen.

Eriks gate: Fri sikt mot sjøen/dokken på verftet og mot Gangsås. Andre veien mot småhusbebyggelsen.

Verftsgata: Nedover er det fri sikt mot sjøen, den eldste delen av verftsbebyggelsen og mot Gangsås, oppover mot villabebyggelsen

* På Gangsås ligger en av de eldste gårdshaugene vi kjenner. Bosetningen her må også sees i sammenheng med bygdeborgen "Slottet" på Seljestad.

Hvedings gate: Fri sikt mot sjøen og Gangsås, oppover mot villabebyggelsen – Halvdans gate 22.

Strandgata, sør: Her blir bebyggelsen langs Fjordgata fondmotiv – Bertheus J. Nilsens gamle administrasjonsbygg og brygga bak. Andre veien har den siste utbygginga av Grand hotell tatt det meste av gløttet som tidligere var oppover i småhusbebyggelsen.

Strandgata nord: Fra nord i gata danner den fine Jugendstilgården Strandgata 10 et blikkfang i og med at gata her gjør en sving.

Magnus gate: Gata har i dag fri sikt inn mot Harstadsjøen. Mot nordvest inn i mot småhusbebyggelsen.

Tordenskjolds gate: Også denne gata har i dag fri sikt ut mot Harstadsjøen. Andre vegen ser en mot industribebyggelsen, men med den flott jugendstilvillaen på Rabben i bakgrunnen.

St. Olavs gate: Fra nordre del av St. Olavs gate har en fri sikt mot jugendstilvillaen på Rabben.

Tore Hunds gate: Her ser en nordover ut mot sjøen. Sørøver mot småhusbebyggelsen

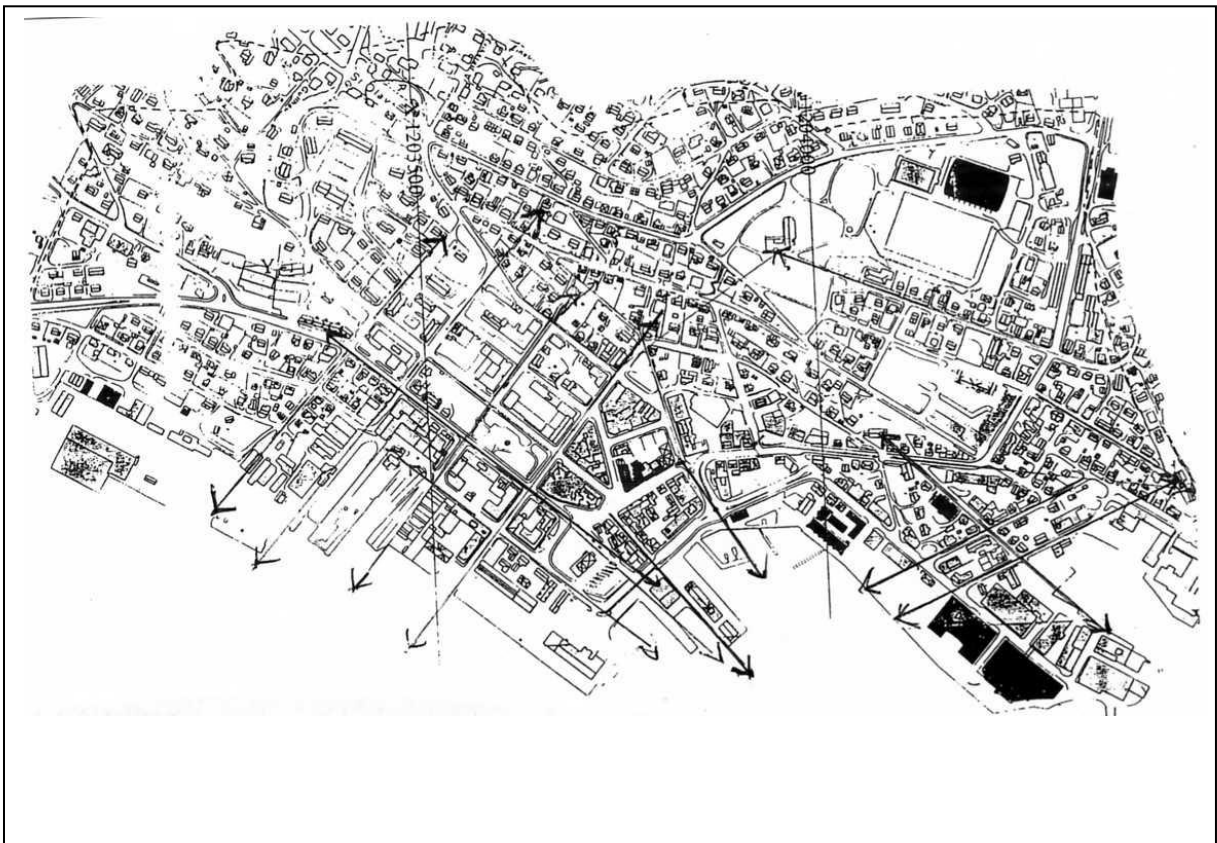
Hålogalands gate: Nordover ser en over taket på Holst sitt anlegg og ut i sjøen. Andre veien er det småhusbebyggelsen som vises.

H.F.Giævers gate: Også fra denne gata ser en ut mot sjøen og Hamneset. Oppover er det småhusbebyggelsen og tårnet på Bethel som vises.

Håkons gate: Fra midt i gata kan en se ut mot sjøen. Oppover ser en de store villaene.

Rikard Kaarbøsgate: Dette er en del av den gamle veien som gikk fra sjøen og opp til Kaarbøgården. Det gamle gateløpet er brutt opp av den nye kvartalsstrukturen, men en finner fortsettelsen av den gamle veien oppe i Harstadgårdsveien/Harstadgårdsbakken

- Storgata:** Storgata følger også en av de veiene som eksisterte før byen ble til. Forlengelsen av gata går over i Strandgata, som opprinnelig førte opp til den andre Harstadgården. Gata svinger svakt, i dag ender forlengelsen av Storgata ut mot havna. Andre veien utgjør den særpregede Kasernebygningen et fondmotiv i svingen.
- Fjordgata:** Denne gata er delt av verftsområdet. Nordover går gateløpet ut mot sjøen, mens det sørover vil variere hva en ser – alt etter aktiviteten på skipsverftet. En skipsbaug for enden av gata må vel sies å være et godt tegn.
- Havnepromenaden:** Denne nyskapingen langs sjøfronten er betegnende for den endringen som har skjedd i løpet av de senere årene med hensyn til aktiviteten i havneområdet. Her har aktiviteten endret seg fra industri og sjøtilknytt virksomhet til boliger og servicetilbud. Promenaden utgjør utvilsomt et positivt tilskudd til opplevelsen av byen. En må imidlertid være bevisst i forhold til gjenbygging av de gløttene som ennå finnes innover i byen. Her er gjenbygging av forlengelsen av Sverres gate et eksempel på hva det ikke bør tillates mer av.

Kart med siktlinjer

Før og etter utbyggingen av Grand Nordic

Gangbru over H. Egedes gt. Utsyn mot sjøen Sverres gt. Utbyggingen av Grand

Bildene viser eksempler på at siktlinjer og åpenhet er tettet igjen.

Beskrivelse av de enkelte områdene (jfr. kartet side 2)

1. Sentrum

Omådet som her er definert som sentrum skiller seg ut ved sin tette kvartalsbebyggelse og har i hovedsak bygninger fra 2 1/2- 4 etasjer. De høyeste bygningene pr. i dag er 7 etasjer. Innenfor dette området ligger det meste av virksomheten innenfor handel og kontor. Buss – og havneterminal er også lokalisert innenfor dette området. Mesteparten av den aller eldste bebyggelsen er lokalisert her

2. Industriområde, verftet

Verftsområdet ligger langs sjøen sør for sentrum, med dokkområdet som til dels kiler seg inn i sentrumskvartalene. Fjordgata deles av dette området. Planer om overbygging av dokken vil slik sett få stor innvirkning på den omkringliggende bebyggelsen. Rundt dokken finnes en del av den eldste industribebyggelsen. Noen av disse bygningene er interessante i vernesammenheng

3. Sentrum nord

Dette området er det sentrale området i byen som har gjennomgått størst forandringer i den senere tid. Fra å være et rent industri- og lagerområde fram til 1980-tallet er området i dag blitt et sentrum for skole og kultur. Også boliger er bygget her – og flere er under bygging og planlegging.

4. Boligområdet sørøst for verftet

Dette området er i all hovedsak bygd ut fra århundreskiftet og fram mot 2. verdenskrig. Bygningene har trekk fra sveitser- og jugendstilen, men også funksjonalismen er representert. Boligene i dette området er stort sett mindre enn de en finner fra samme tid lenger oppe i byen. Til sammen utgjør bebyggelsen et helhetlig og i vernesammenheng et interessant miljø. Området ligger fint til, sentrumsnært, men likevel tilbaketrukket og stille.

5. Boligområde nord for sentrum

Området har et større innslag av næringsvirksomhet enn de øvrige sentrumsnære boligområdene. Her ligger flere hospitser og også flere mindre bedrifter. Utbygging har i hovedsak skjedd fra århundreskiftet og fram mot andre verdenskrig.

6. Forsvarets område

Dette området ble tidlig skilt ut fra resten av byen og har utviklet seg etter forsvarets behov. De mest fremtredende bygningene i vernesammenheng er kaserna og gymnastikksalen, men også flere av boligene innenfor området er verneverdige. Området er omfattet av egen reguleringsplan.

7. Boligområdet vest for sentrum

Dette området preges av villabebyggelse, i hovedsak fra århundreskiftet og framover mot 2. verdenskrig. Her finnes svært fine eksempler på sveitserhus, jugendstilshus og funkis, men også innslag fra den nasjonale og nasjonalromantiske perioden. Flere av disse villaene er svært autentiske og av stor verneverdi.

Verneverdig bebyggelse knyttet til stilperiode

Den eldste stående bebyggelsen innenfor området er fra siste halvdel av 1800-tallet. Hovedtyngden av bygningene er bygd mellom 1890 og 1930. I denne perioden ble det bygget med flere stilretninger som forbilde. I Harstad var det spesielt jugendstilen som var populær, men også sveitserstilen har satt spor.

Nedenfor følger en oppstilling av særtrekk ved de forskjellige stilartene og en del eksempler på bygninger:

Empirestil: Karakteristiske trekk: Vinduer oftest to-fags med tre ruter i hver ramme, profilert omramninger, små takutstikk, oftest stående panel, med profilert overligger.

Bygninger: Andreas Lind-gården, Den gamle lensmannsgården på Seljestad, St. Olavs gate xx og yy.

Sveitserstil: Karakteristiske trekk: Vinduer med t-post eller krysspост, omramninger ofte med utskårne knekter under vannbord, store takutstikk, ofte utskårne detaljer i røstet, oftest liggende panel, gjerne med et skjørt nede av stående kledning.
Bygninger: De store villaene i Giæverkvarialet, Strandgata xx (bingo-lokalet)

Dragestil: Karakteristiske trekk: som regel mange fellestrekk med sveitserstilen, men har i tillegg detaljer med dragemotiver, ofte som mønedekorasjon. I tillegg kan bygningen ha utkraget 2. etasje og gjerne synlige tømmerdetaljer (t.eks. Giævergården).
Bygninger: Giævergården, Forsvarets gymnastikksal, Eriks gate xx

Jugendstil: Karakteristiske trekk: Sammenlignet med sveitserstilen, er vinduene ofte mer oppdelt (små ruter) i de øvre vindusfeltene. Buede former både i vunduer og i takformer finnes. Selve bygningsformen er mer kompakt enn ved sveitserstil, og takutstikkene er mindre.
Bygninger: Storgata xx (sakkfører Hansens bolig), Hotell Viking, Halvdans gate 22, Havnebygget, Rabbenveien xx

Norsk

Panelstil/

Klasissisme: Karakteristiske trekk: Her søkes det tilbake til klassiske forbilder innenfor arkitekturen: Kraftige søyler, smårutete vinduer og ofte detaljering med klassiske forbilder.

Bygninger: Hålogalandsgate xx, Åsveien xx

Funkis:

Karakteristiske trekk: Denne stilarten slår igjennom rundt 1930 som en reaksjon på all pynten som til da hadde vært vanlig. I funksjonalismen dyrkes de rene former og de enkle detaljer – oftest to eller tre-fags vinduer uten inndeling, flate tak – små utstikk – ofte liggende panel – uten hjørnelister. Vinduene var ofte plassert i hjørnene.

Bygninger: Åsveien xx, Ringgata xx, H.F Gæversgate xx, Seljestadveien x og flere bolighus i Fjordgata.

Nyere bygg: Skolegata borettslag, Samfunnshuskvartalet, Kulturhuset

Vern av bygninger og miljø

Hvorfor ta vare på bygninger og bygningsmiljøer ?

Alle bygninger forteller noe om den tiden de ble bygd i og noe om de som bygde dem. Bygningen har slik sett en kulturhistorisk verdi. En bygning forteller noe om arkitektoniske forbilder og om økonomiske forhold. Den forteller også om endringer i byggemetodene - de siste hundre årene - fra tømmer til pløyd plank og videre til dagens isolerte bindingsverk. Også utvalget av byggematerialer har endret seg mye. Slik sett kan en bygning i opprinnelig stand fortelle svært mye.

De fleste bygninger i og nær bysentrum vil kunne knyttes til personer eller hendelser i byens historie, viktige og mindre viktige, men vesentlige for fortellingen om byen – byens sjel.

I byer og tettbygde strøk ble ofte ny bebyggelse lokalisert til bestemte områder. Disse områdene ble bygd ut over en kortere periode – ofte over en 10 – 20 års periode. Når disse områdene var ferdig utbygd, ble ny bebyggelse henvist til nye områder. Dette gjør at en i dag ofte finner samme byggestil og et ensartet preg på bygningene innenfor samme område eller bydel. Dette gir områdene særpreget og som regel virker et slikt område harmonisk og tiltalende. Fortetting og tilbygging må gjøres med varsomhet.

På 1970 og 1980-tallet ble det for en del slike områder laget ”fortettingsplaner”, andre steder ble det gitt tillatelse til høyere utnyttelsesgrad av tomtene. Mange kommuner så positivt på dette for å få bedre utnyttelse av eksisterende vei-, vann- og avløpsnett og utbyggere så muligheter for å realisere attraktive sentrumsnære prosjekter. Slike planer har dessverre medført at det også i Harstad i en del boligområder er kommet inn massiv bebyggelse som bryter med områdets særpreget. Andre steder er nye bygninger kommet for tett innpå den gamle villabebyggelsen.

Gode grunner for å ta vare på gamle bygninger og bygningsmiljøer:

- Sikre gode miljøer med en historisk forankring
- Sikre bevaring av gode eksempler fra de forskjellige stilperioder og byggemåter
- Opprettholde byens særpreget.

Hvordan kan en få dette til i praksis ?

Skjøtsel og vedlikehold av en bygning vil alltid være eiers ansvar. Godt vedlikehold vil være lønnsomt i lengden og godt vedlikehold av en bygning er den beste formen for vern. Av og til kan det likevel av forskjellige årsaker være behov for større oppgraderinger eller endringer av en bygning. En verneplan vil ikke nødvendigvis være til hinder for dette, men vil legge føringer på hvordan ting skal gjøres og visse begrensninger på størrelse og volum på eventuelle tilbygg og nybygg. En verneplan vil i svært liten grad styre det eier ønsker å gjøre av innvendige endringer i bygningen.

Retningslinjer og bestemmelser

Bestemmelser for verneverdige enkeltbygninger – hva er viktig ?

- Sikre at bygningen blir holdt ved like i mest mulig opprinnelig stand
- Sikre at alle inngrep og reparasjoner skjer etter antikvariske retningslinjer – det vil si at det stilles kvalitetskrav til materialer og utførelse ut fra det opprinnelige.
- Hindre negativ påvirkning fra omkringliggende bebyggelse – for eksempel at ny bebyggelse skyggelegger eller tar utsikt fra verneverdige bygninger.

Bestemmelser for verneverdige bygningsmiljøer.

- Opprettholde dagens bebyggelsesmønster (for eksempel kvartalsstruktur, store villaer på store tomter eller småhusmiljø)
- Hindre at strøkets karakter ødelegges av tilfeldige utbyggingsprosjekter. Eventuelle nybygg må passes inn i eller underordne seg helheten.
- Sikre at de vedlikeholds- og istandsettingsarbeider som utføres blir gjort i tråd med områdets karakter

Prinsipper for antikvarisk istandsetting, tilbygg og evt. nybygg

Istandsetting:

- Jevnt vedlikehold av en bygning vil være den beste formen for vern.
- Dersom skader oppstår skal disse repareres etter hvert og med samme materialtype, utforming og håndverksmessige tilvirkningsmåte som det som blir skiftet ut.
- Eventuell oppgradering av en bygning skal i prinsippet skje ved at en legger til nye ting uten å ødelegge eksisterende konstruksjoner og detaljer. Dette kan for eksempel være å legge isolasjon i et hulrom i bjelkelaget eller på kaldloft, montering av innvendige kobla vindusrammer i eksisterende karmen, ny tapet eller maling utenpå tidligere tapet eller maling. Her må en være observant i forhold til eventuelle sjeldne eldre tapeter. Maling bør være av samme type som opprinnelig.
- Der bygningsdeler er skiftet ut med feil type og en ønsker å tilbakeføre til opprinnelig type, er det viktig å gjøre dette med bakgrunn i best mulig dokumentasjon. Dette kan være gamle bilder, tegninger fra kommunens arkiv eller spor en finner på bygningen (avtrykk av listprofiler, spor i panel eller tømmervegg etter vinduer etc.) Dersom en ikke finner noe, kan en vurdere å ta utgangspunkt i like bygninger fra samme tid der det ikke er gjort endringer.
- Tilbakeføring til opprinnelig stil vil ikke bestandig være den riktige veien å gå. I en del tilfeller der det er gjort større inngrep, bør en istandsetting/oppgradering av bygningen med bakgrunn i slik den fremstår i dag vurderes.

Opprinnelig vindu

Dårlig kopi

Enda dårligere kopi

Feil proporsjoner

Tilbygg:

- Det kan av forskjellige grunner være behov for tilbygg til en bygning. Som regel vil dette la seg gjøre uten alt for store problemer. Det er imidlertid viktig at den opprinnelige bygningens hovedform søkes beholdt og at et tilbygg underordner seg hovedbygningen. Tilbygg bør fortrinnsvis søkes lokalisert på bygningens "bakside".
- I gamle bygninger der det ikke er innlagt bad og toalett, vil det i mange tilfeller være bedre å bygge til et mindre tilbygg enn å ta i bruk rom inne til dette formålet.
- Dersom et lite tilbygg etter kriteriene ovenfor ikke er nok, bør en gjøre en vurdering i forhold til å selge huset og kjøpe/bygge nytt.

Nybygg i verneområder:

- Dersom en bygning brenner eller av andre grunner blir borte – eller om det innenfor et verneområde finnes ledige tomter, må det stilles visse krav til hva som kan bygges på den ledige tomte. I helt spesielle tilfeller kan det være et krav at bygningen skal bygges opp som en kopi av den som før stod der. I de fleste tilfeller vil det være greit at en ny bygning har et moderne formspråk og ser ut som den er bygd i vår tid, men den må i plassering, volum, fargebruk etc. tilpasses den eksisterende bebyggelsen.

Økonomiske virkemidler

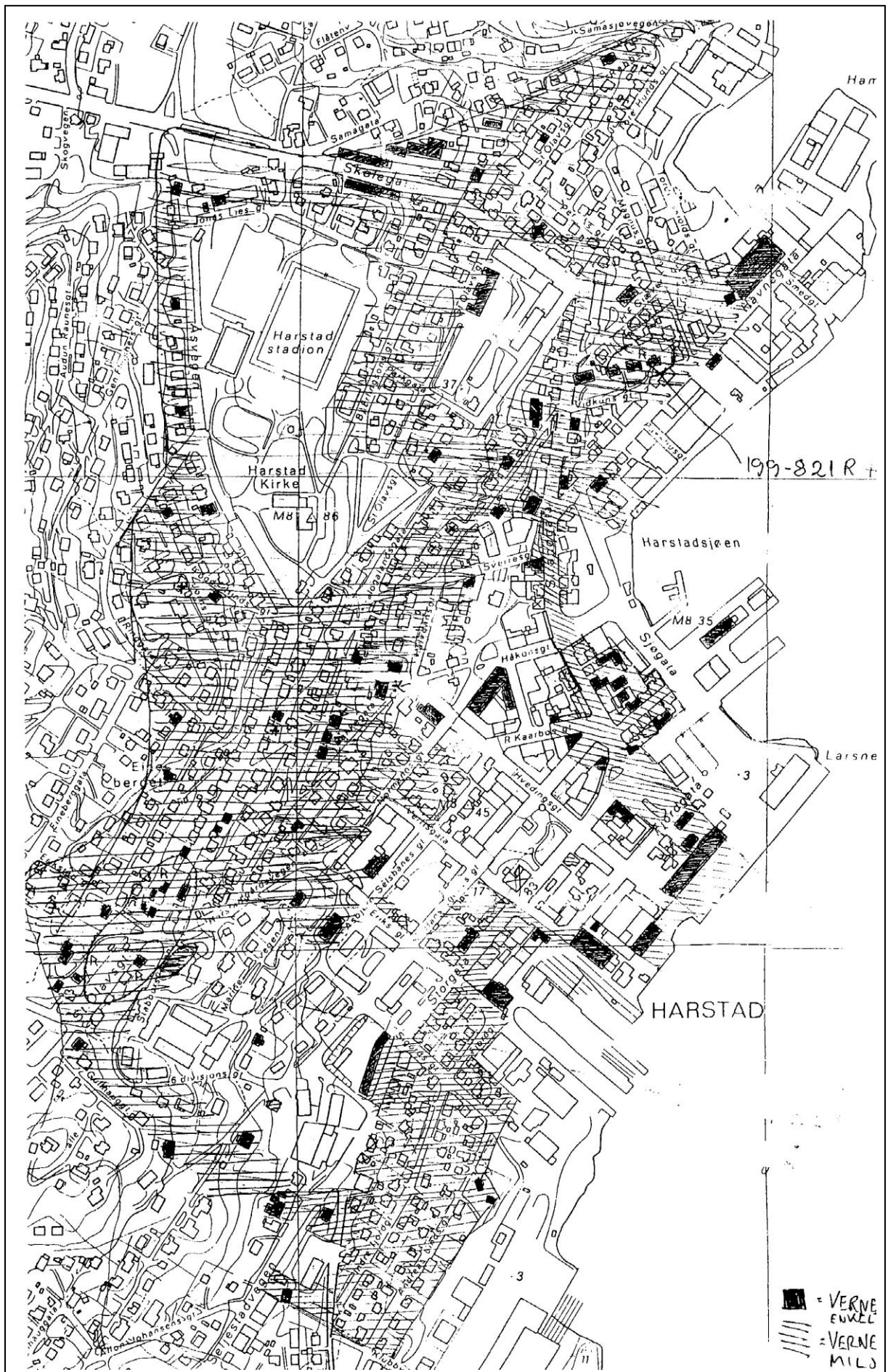
Pr. i dag eksisterer det to ordninger som kan være aktuelle i forhold til vernet og verneverdig bebyggelse i bymiljø:

- Husbanklån på antikvarisk grunnlag
- Tilskudd fra Kulturminnefondet

Når det gjelder husbanklån på antikvarisk grunnlag, kan dette gis til utbedring av verneverdige bolighus. Husbanken krever en anbefaling fra fylkeskonservator der det fremgår

at de arbeidene som skal gjøres tar hensyn til verneverdien. Husbanken kan også gi lån til byfornyelse i tett bebyggelse.

Når det gjelder støtte fra Kulturminnefondet, henvises til fondets nettsider der all informasjon og søknadspapirer er tilgjengelige : www.kulturminnefondet.no

Litteraturliste:

Reguleringsplan for Harstad sentrum		Harstad kommune, 1995
De som bygde byen		Håkon Rønning
Mennesker jeg kjente		Håkon Rønning
Hovedoppgave i historie		Siri Schrøder Vesterkjær
Harstad gjennom 50 år		S. Simensen
Trondenes bygdebok		T. Lysaker
Byggeskikk i Harstad		Asbjørn Eidnes
Ved egne krefter Harstads historie 1904 – 2004		Kristian Steinnes
Nordnorsk – og for egen maskin		Jon Gulowsen

Øvrig litteratur av interesse:

Gamle trehus		Drange, Aanesen og Brenne
Gode råd		Foreningen til Norske fortidsminnesmerkers bevaring
Riksantikvarens informasjonsblad om kulturminner		Riksantikvaren (tilgjengelig på Riksantikvarens nettsider)- www.ra.no